

อติเต กิร กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺโธ วิสตีขิณาสวสทฺสปริวารโร พาราณสี อคฺมาลี ๖

ได้ยินว่า ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ. พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าพระนามว่ากสฺสปะ ผู้มีพ้นแห่งพระขีณาสพยี่สิบเป็นปริวาร ได้เสด็จไปแล้ว สู่พระนครชื่อว่าพาราณสี ๖

มนุสฺสา อตฺตโน พลํ สลฺลภฺเขตฺวา อฏฺฐปิ ทสฺปิ เอกโต หุตฺวา อาคนฺตุกทานานิ อทฺสุ ๖

อ. มนุษย์ ท. กำหนดแล้ว ซึ่งกำลัง ของตน แปรคนบ้าง สิบคนบ้าง เป็น โดยความเป็นอันเดียวกัน ได้ถวายแล้ว ซึ่งทาน เพื่อภิกษุผู้จรรมา ท. ๖

อถกทิวสํ สุตฺตา ภตฺตกิจฺจาวสาเน เอวํ อนุโมหนํ อกาลิ “อุปาสกา อิธกฺโข (P22) ‘อตฺตโน สนฺตกเมว ทาตุํ วฏฺฐติ, กิ ปเรน สมาทปิเตนาติ อตฺตนา น เทติ, โส นิพฺพุตฺตญฺจาเน โภคสมฺปทํ ลกฺติ โน ปริวารสมฺปทํ; เอกจฺโจ ปรํ สมาทเปติ อตฺตนา น เทติ, โส นิพฺพุตฺตญฺจาเน ปริวารสมฺปทํ ลกฺติ โน โภคสมฺปทํ; เอกจฺโจ อตฺตนาปิ น เทติ ปรมฺปิ น สมาทเปติ, โส นิพฺพุตฺตญฺจาเน เวน โภคสมฺปทํ ลกฺติ โน ปริวารสมฺปทํ, วิมาสาโท หุตฺวา ชีวติ; เอกจฺโจ อตฺตนา จ เทติ ปรมฺจ สมาทเปติ, โส นิพฺพุตฺตญฺจาเน โภคสมฺปทมฺปิ ลกฺติ ปริวารสมฺปทมฺปิติ ๖

ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ. พระศาสดา ได้ทรงกระทำแล้ว ซึ่งการอนุโมทนา ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งกิจด้วยภักดี อย่างนี้ ว่า “ดูก่อนอุบาสกและอุบาสิกา ท. (อ. บุคคล) บางคน (ในโลก) นี้ (คิดแล้ว) ว่า ‘อ. อัน (อันเรา) ถวาย (ซึ่งวัตถุ) อันเป็นของ มีอยู่ ของตนนั้นเทียว ย่อมควร, (อ. ประโยชน์) อะไร (ด้วยบุคคล) อื่น ผู้อันเราชักชวนแล้ว’ ดังนี้ ย่อมถวาย ซึ่งทาน ด้วยตนเทียว ย่อมไม่ชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่น (อ. บุคคล) นั้น ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งปริวาร ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่น ย่อมไม่ถวาย ด้วยตน, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งปริวาร, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมไม่ถวาย แม้ด้วยตน, ย่อมไม่ชักชวน (ซึ่งบุคคล) แม้อื่น, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะนั้นเทียว, ย่อมไม่ได้ ซึ่งความถึงพร้อมแห่งปริวาร, เป็นผู้กินซึ่งวัตถุอันเป็นเดน เป็น ย่อมเป็นอยู่ ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว, (อ. บุคคล) บางคน ย่อมถวาย ด้วยตนด้วย ย่อมชักชวน (ซึ่งบุคคล) อื่นด้วย, (อ. บุคคล) นั้น ย่อมได้ แม้ซึ่งความถึงพร้อมแห่งโภคะ แม้ซึ่งความถึงพร้อมแห่งปริวาร ในที่ (แห่งตน) บังเกิดแล้ว” ดังนี้ ๖

ตํ สุตฺวา สมิเป จิตฺโต เอโก ปณฺทิตปุริโส จินฺตเตสิ “อหนฺทานิ ตถา กริสฺสามิ; ยถา เม เทว สมฺปตฺติโย ภวิสฺส นฺตตีติ ๖

อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต คนหนึ่ง ผู้ยืนอยู่แล้ว ในที่ไกล ฟังแล้ว (ซึ่งการอนุโมทนา) นั้น คิดแล้ว ว่า “ในกาลนี้ อ. เรา จัก กระทำ โดย - อ. สมบัติ ท. สอง จักมี แก่เรา โดยประการใด - ประการนั้น” ดังนี้ ๖

โส สตฺถารํ วณฺทิตฺวา อาห “ภนฺเต เสว มยฺหํ ภิกฺขุ คณฺหาติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. พระองค์) ของจงทรงรับ ซึ่งภิกษา ของข้าพระองค์ ในวันพรุ่งนี้” ดังนี้ ๖

“กิตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ อตฺถิโกติ ๖

(อ. พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ. ความต้องการ ด้วยภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่าไร (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“กิตฺตโก ปน โว ภนฺเต ปริวาริโกติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ อ. ปริวาร ของพระองค์ ผู้มีประมาณเท่าไร (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“วิสฺติ ภิกฺขุสทฺถสฺสณฺตีติ ๖

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “อ. พ้นแห่งภิกษุ ท. ยี่สิบ (ย่อมมี)” ดังนี้ ๖

“ภนฺเต สพฺเพหิ สทฺธี เสว มยฺหํ ภิกฺขุ คณฺหาติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. พระองค์) กับ (ด้วยภิกษุ ท.) ทั้งปวง ของจงทรงรับ ซึ่งภิกษา ของข้าพระองค์ ในวันพรุ่งนี้” ดังนี้ ๖

สตฺถา อธิวาสสิ ๖

อ. พระศาสดา (ทรงยังคำนินมิต) ให้อยู่ทับแล้ว ๖

โส คามํ ปวิสิทฺวา “อมฺมตาทา เสว มยา พุทฺธปฺปมฺโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺตีโต, ตุมฺहे ยตฺตกาณํ ภิกฺขุณํ สกฺโกถ ตตฺตกาณํ เทธาติ อาโรเจตฺวา วิจฺรณฺโต, อตฺตโน พลํ สลฺลภฺเขตฺวา “มยฺ ทสฺสนํ ทสฺสาม, มยฺ วิสฺติยา มยฺ สตฺสส , มยฺ ปญฺจนํ สตานฺนํ วิจฺจเต, สพฺเพสํ วจฺนํ อาทิตฺวา ปฏฺจาย ปณฺณ อาโรเปสิ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น เข้าไปแล้ว สู่บ้าน เทียบบอกไปอยู่ ว่า “ดูก่อนแม่และพ่อ ท. อ. หมู่แห่งภิกษุ ผู้มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข อันข้าพเจ้า นิมนต์แล้ว ในวันพรุ่ง, อ. ท่าน ท. ย่อมอาจ (เพื่ออันถวาย) แก่ภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่าใด, (อ. ท่าน ท.) จงถวาย (แก่ภิกษุ ท.) ผู้มีประมาณเท่านั้น” ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “อ. เรา ท. จักถวาย (แก่ภิกษุ ท.) สิบ, อ. เรา ท. (จักถวาย) (แก่ภิกษุ ท.) ยี่สิบ, อ. เรา ท. (จักถวาย) แก่ร้อย (แห่งภิกษุ ท.), อ. เรา ท. (จักถวาย) แก่ร้อย ท. ห้า (แห่งภิกษุ ท.)” ดังนี้ (อันชน ท. เหล่านั้น) กำหนดแล้ว ซึ่งกำลัง ของตน กล่าวแล้ว, ยกขึ้นแล้ว ซึ่งคำ (ของชน ท.) ทั้งปวง ในหนังสือ จำเดิม แต่ต้น ๖

เตน จ สมฺเยน ทสฺสํ นคเร อติหุคฺคตฺวาเวเนว “มฺหาหุคฺคโตติ ปณฺญาโต (P23) เอโก ปุริโส อตฺถิ ๖

ก็ โดยสมัย นั้น อ. บุรุษ คนหนึ่ง ผู้ปรากฏแล้ว ว่า “อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่” ดังนี้ เพราะความที่ (แห่งตน) เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งยากยิ่งนั้นเดียว มีอยู่ในพระนคร นั้น ๖

โส ตปิ สมมุชาคตํ ทิสฺวา “สมมุ มหาทคคต มยา สฺวตนาย พุทฺธบปฺมุโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺติโต, เสฺว นควราสี โน ทานํ ทสฺสนติ, ตฺวํ กตฺติ ภิกฺขุ โภเชสฺสสํสํติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น เห็นแล้ว (ซึ่งบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่) แม้นั้น ผู้มาแล้วสู่ที่มีหน้าพร้อม (กล่าวแล้ว) ว่า “แน่ะ บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ ผู้มีฐานะอันเสมอ อ. หมูแห่งภิกษุ ผู้มีพระพุทธานุเจ้าเป็นประมุข อันข้าพเจ้า นิมนต์แล้ว เพื่อกัด บริโภคอันจะมีในวันพรุ่ง, (อ. ชน ท.) ผู้อยู่ในพระนครโดยปกติ จักถวาย ซึ่งทาน ในวันพรุ่ง, อ. ท่าน ยังภิกษุ ท. เท่าไร จักให้ฉัน” ดังนี้ ฯ

“สามิ มยฺหํ กิํ ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหิ นาม สฺสนานํ อตฺถโก, มยฺหํ ปน เสฺว ยาคุตฺถาย ตณฺหุลนาพิมตฺตปิ นตฺถิ, อหํ ภตฺติ กตฺวา ชิวามิ, กิํ เม ภิกฺขุหิติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่หนาย (อ. ประโยชน์) อะไร ของข้าพเจ้า ด้วยภิกษุ ท., อ. ความ ต้องการ ชื่อ ด้วยภิกษุ ท. (ย่อมมี) (แก่ชน ท.) ผู้เป็นไปกับด้วยทรัพย์, กิ (อ. วัตถุ) แม้ลักว่าทะนานแห่งข้าวสาร เพื่อ ประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ในวันพรุ่ง ย่อมไม่มี แก่ข้าพเจ้า, อ. ข้าพเจ้า กระทำแล้ว ซึ่งการรับจ้าง ย่อมเป็นอยู่, (อ. ประโยชน์) อะไร ด้วยภิกษุ ท. (มีอยู่) แก่ข้าพเจ้า” ดังนี้ ฯ

สมทาปเกน นาม พยตฺเตน ภวิตพฺพํ; ตสฺมา โส เตน “นตฺถิติ วุตฺเตปิ ตฺถุหิฏฺโถ อหฺตฺวา เอวมาห “สมมุ มหา ทคคต อิมสฺมิ นคเร สฺโฆชนํ ภูณฺชิตฺวา สฺสุมวตฺถนิตฺตา นานาภรรณปฏฺธิมณฺทิตา ลีริสยเน สยมานา พหุ ชนา สมฺปตฺตี อนุภวานฺติ, ตฺวํ ปน ทิวสํ ภตฺติ กตฺวา กุจฺฉิปุรมตฺตปิ น ลภสิ; เอวํ สนฺเตปิ ‘อหํ ปุพฺเพปิ กิณฺจิ อกตฺต ตา กิณฺจิ น ลภามํติ น ชานาสํติ ฯ”

ชื่อ (อันบุคคล) ผู้ชักชวน เป็นผู้ฉลาด พึงเป็น เพราะเหตุนี้ (อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต) นั้น, (ครั้งเมื่อคำ) ว่า “(อ. วัตถุอะไร ๆ) ย่อมไม่มี” ดังนี้ (อันบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่) นั้น แม้กล่าวแล้ว, เป็นผู้หนึ่งเป็นแล้ว ไม่เป็น กล่าวแล้ว อย่างนี้ ว่า “แน่ะบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ ผู้มีฐานะอันเสมอ อ. ชน ท. ผู้มาก ในพระนคร นี้ ผู้มีผ้าอันละเอียดอันหนึ่งแล้ว ผู้ประดับ เฉพาะแล้วด้วยเครื่องอาภรณ์ต่าง ๆ บริโภคแล้ว ซึ่งโภชนะอันดี นอนอยู่ บนที่เป็นที่นอนอันเป็นสิริ ย่อมเสวย ซึ่งสมบัติ, ส่วนว่า อ. ท่าน กระทำแล้ว ซึ่งการรับจ้าง ตลอดวัน ย่อมไม่ได้ แม้ (ซึ่งวัตถุ) ลักว่าอาหารอันยังท้องให้เต็ม, (ครั้งเมื่อ ความเป็น) อย่างนั้น แม้มีอยู่, (อ. ท่าน) ย่อมไม่รู้ ว่า ‘อ. เรา ย่อมไม่ได้ (ซึ่งวัตถุ) อะไร ๆ เพราะความที่ (แห่งบุญ) อะไร ๆ เป็นบุญ (อันเรา) ไม่กระทำแล้ว แม้ในกาลก่อน’ ดังนี้” ดังนี้ ฯ

“ชานามิ สามํติ ฯ”

(อ. บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่หนาย (อ. ข้าพเจ้า) ย่อมรู้” ดังนี้ ฯ

“อถ กสฺมา อิหานิ ปุณฺณํ น กโรสี, ตวํ ยฺวํ พลสฺมปฺนโน, กิํ ตยา ภตฺตี กตฺวาปิ ยถาพลํ ทานํ ทาตุํ น วญฺญตฺติติ ๖

(อ. บุรุษผู้เป็นบัณฑิต นั้น ถ้ามแล้ว) ว่า “(ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น มีอยู่, (อ. ท่าน) ย่อมไม่กระทำ ซึ่งบุญ ในกาลนี้ เพราะเหตุไร, อ. ท่าน เป็นคนหนุ่ม เป็นผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยกำลัง (ย่อมเป็น), อ. อันอันท่าน แม้กระทำ ซึ่งการรับจ้าง แล้ว จึงถวาย ซึ่งทาน ตามกำลัง ย่อมไม่ควร หรือ” ดังนี้ ๖